

Tjänsteställe, handläggare
Område kultur och ideell sektor

Datum
2021-10-29

Beteckning
Ansökan

Statens kulturråd
Borgvägen 1-5
102 53 Stockholm

Ansökan om medel inom samverkansmodellen 2022

Om Region Örebro läns verksamhet 2021

Örebro läns kulturplan har 2020-2023 fokus på ett jämlikt och jämställt kulturliv. Politiska prioriteringar 2022 är den kulturella infrastrukturen i spåren av pandemin, kultur i hela länet samt kultur och hälsa. Kulturplanen beskriver de regionalt finansierade kulturaktörernas uppdrag och utvecklingsmål samt den gemensamma viljan till kulturutveckling genom samverkan mellan Region Örebro län, kommuner, kulturaktörer, civilsamhälle och andra samhällsområden. Örebro läns kulturplan 2020-2023 är en handlingsplan till Örebro läns regionala utvecklingsstrategi (RUS) som har fokus på social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet med den strategiska inriktningen att *Stärka länets kulturella infrastruktur med tonvikt på ett jämlikt, jämställt och tillgängligt kulturliv med barn och unga i fokus.*

Kulturplanen har reviderats inför 2022. Information om möjligheten att revidera utvecklingsmål och uppdrag har lämnats direkt till samtliga aktörer med uppdrag och utvecklingsmål i kulturplanen samt övriga intressenter genom webb och nyhetsbrev. Följande förslag på revideringar har skickats in och beslutats om i regionfullmäktige oktober 2021:

- Texten om Stadra teater har förtydligats vad gäller verksamhet, uppdrag och utvecklingsmål 2020-2023.
- Uppdrag och utvecklingsmål för musikfrämjande verksamhet har lagts till planen som en ny satsning 2021.
- Den filmfrämjande verksamheten har fått ett utökat uppdrag 2021 och uppdraget har därför mer fokus på stimulans av filmproduktion och pedagogisk verksamhet.
- Den regionala biblioteksutvecklingen har ändrat sitt utvecklingsmål mot den mer omfattande verksamhetsutveckling som pågår.
- Den litteraturfrämjande verksamheten övergår från projekt till fast verksamhet.

Postadress
Region Örebro län
Regionkansliet
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 2, Örebro
Tel: 019-602 70 00
Fax: 019-602 70 08
Organisationsnummer: 232100-0164

- främjandeverksamhet bild och form har i och med utökad ram ändrat delar av beskrivningen av uppdraget.

Liksom övriga Sverige och världen har den kulturella infrastrukturen i Örebro län under 2021 varit starkt påverkad av Coronapandemin och de restriktioner som varit rådande under stora delar av året. Det betyder att ett mycket stort fokus har varit att på olika sätt mildra krisen och stötta kulturlivet. Region Örebro län genomförde under 2020 och början av 2021 en kartläggning om pandemins påverkan på länets kultur (följ länk för att ta del av kartläggningen). Resultatet har varit vägledande för de insatser som har genomförts under året och visar bland annat att det fria professionella kulturlivet i länet har drabbats hårt samt att det har skett en stark digital utveckling. Inte minst har flertalet av länets kulturaktörer inom samverkansmodellen arbetat med omställning under perioden och utvecklat nya arbetssätt kopplat till digital teknik. Det gäller till exempel scenkonsten. Örebro läns museum har också ställt om sin verksamhet till ökat fokus på utomhusanläggningar. En omfattande renovering pågår också av ordinarie utställningslokaler. ArkivCentrum har hittills inte påverkats så starkt av pandemin utan har kunnat arbeta vidare med att bygga upp verksamheten i sina nya lokaler. Opera på Skäret har på grund av restriktioner inte kunnat genomföra sin operaverksamhet. Inom civilsamhället och kulturföreningar finns farhågor att de ideella krafterna kommer att vara försvagade även efter pandemin på grund av minskat medlemsantal. Det statliga extra stödet inom kultursamverkansmodellen såväl som övrigt statligt stöd som har fördelats under året har varit av stor vikt för länets kulturliv. Region Örebro län har också genomfört stödinsatser som till exempel:

- Beslut om att 2020-2021 inte ska vara utgångspunkt för fortsatt bidragsgivning exempelvis till folkbildning och kulturföreningar.
- Beslut om att medel som inte har kunnat användas 2020-2021 på grund av pandemin inte ska krävas tillbaks utan kan användas även 2022.
- Fördelning av stipendier/stöd till fria professionella kulturskapare som arbetsstipendier, stöd för inkomstbortfall och som stöd till digital utveckling
- Utbildning för professionella kulturskapare (KKN) för att utvecklas digitalt samt ytterligare en satsning för att på olika sätt utveckla företagandet.
- En ny samrådsform mellan kulturområde och näringsliv inom politik och förvaltning hos Region Örebro län har skapats för att öka samverkan och grunden för gemensamma beslut. Det handlar till exempel om KKN, platsutveckling och sociala innovationer.
- GIS-kartläggning av hur länets kulturella infrastruktur ser ut för att kunna arbeta vidare med den kulturella infrastrukturen.
- Planering för en kulturkonferens 2022 riktad till politiker och tjänstemän i länet som en omstart för kulturen i länet.

Eftersom ett jämlikt och jämställt kulturliv är ett kulturpolitiskt fokus för länets kulturplan har satsningar genomförts i linje med det. Nämnden har vikt medel för att stärka pojkars tillgång till kultur på fritiden. Region Örebro län ingår i satsningen på ökad mångfald i kulturlivet genom Konsten att delta. Samtliga aktörer med årliga verksamhetsmedel inom kultursamverkansmodellen eller årliga regionala bidrag har i sina verksamhetsplaner eller handlingsplaner beskrivit hur de idag arbetar för att kulturen ska vara till för alla i länet oberoende av var de bor, kön, ålder, socioekonomi, etnisk bakgrund, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Intern fortbildning pågår också på olika sätt.

Inom området kultur och hälsa pågår flera utvecklingsprojekt och en nulägesanalys har genomförts utifrån vilket mål och riktlinjer för fortsatt arbete har tagits fram och börjar gälla 2022. Utvecklingsprojekten där regionen ingår är till exempel Dans för hälsa, Dans för Parkinson, Shared reading och Hälsa på. En del i utvecklingen handlar om implementering och ökat fokus på frågan i länets kommuner. En viktig utgångspunkt i arbetet är evidensbaserad forskning och samverkan med forskningen.

För att stärka eftersatta områden inom den regionala kulturella infrastrukturen i Örebro län har utveckling skett inom musikfrämjande, bild och form, dans, filmkulturell verksamhet och litteraturfrämjandet. Inom litteratur samt bild och form har nya stödformer skapats. Den filmpedagogiska verksamheten har bland annat utvecklats genom ökat fokus på kulturskolorna i länet. Inom litteraturen har regionalt författarskap i länet lyfts fram genom Månadens författare. Inom dansområdet skapas en mer permanent lösning för den professionella dansen för att främja ökad närvaro och etablering av danskonstnärer i länet. En ny tjänst har inrättats inom musikfrämjande och en kartläggning pågår för att utveckla uppdraget. Inom bild och form har det under året bland annat genomförts fortbildning för konstnärer och ett nytt stöd för konstnärer har införts. Konstdygnet, en mötesplats för verksamma inom bild och formområdet i samverkan med andra regioner och riksorganisationer inom konst genomförs också i Örebro.

När det gäller samverkan med länets kommuner sker den sedan 2021 inom en strukturerad samverkansform med en gemensam handlingsplan som utgår från länets kulturplan. Viktiga utvecklingsområden handlar om ökad samverkan med länets kulturinstitutioner, utveckling av kulturella noder i länet för att stärka tillgången till kultur i hela länet samt ökad samverkan mellan länets kulturskolor.

Det internationella arbetet håller på att utvecklas genom att kulturförvaltningen och stora delar av länets främjandeverksamhet har genomgått en utbildning kring EU-medel. En ansökan kopplat till cultural planing tas fram i samverkan med flera kommuner och andra förvaltningsområden.

Planerade regionala förstärkningar och behov av ytterligare förstärkningar 2022

Utifrån den situation som råder efter pandemin ser vi flera olika delar av länets kulturella infrastruktur som behöver stärkas ytterligare och utvecklas. Inte minst de områden som redan tidigare har haft en svag infrastruktur i länet det vill säga, film, bild och form och musik med fokus på bland annat genrebredd.

Uppräkning 2 procent

För att värna grunden i den regionala kulturella infrastrukturen inom kultursamverkansmodellen planerar Region Örebro län att göra en uppräkning med 2 procent (1 093 tkr) till samtliga aktörer inom kultursamverkansmodellen samt ytterligare några aktörer som finansieras helt med regionala medel¹. Region Örebro län ansöker om motsvarande uppräkning från Statens kulturråd (887 tkr).

Stärka områden med svag kulturell infrastruktur

För att kunna genomföra vår kulturplan såväl som att följa den strategiska inriktningen i vår regionala utvecklingsstrategi behöver vi skapa en väl fungerande kulturell infrastruktur i hela Örebro län och därmed fortsätta stärka upp kulturområden med en svag infrastruktur i länet. Följande planeras för 2022 till en kostnad av totalt 1 448 tkr + ytterligare 2 miljoner i samband med att en ny organisation för att främja filmproduktion i länet tas fram:

- Inom filmområdet har en utredning påbörjats för att Region Örebro län på sikt ska kunna vara med och främja filmproduktion i länet. Inledningsvis 2022 satsar Region Örebro län 500 tkr. Beloppet är tänkt att som ett första steg öka med ytterligare 2 miljoner efter utredningen i samband med att det skapas en regional modell för att stimulera filmproduktion i länet.
- Inom området bild och form gör Region Örebro län en permanent satsning med regionala verksamhetsbidrag till en professionell konstverksamhet i södra länsdelen (300 tkr). Detta som ett komplement till The non existent center i norra länsdelen. Den konstfrämjande verksamheten hos Region Örebro län behöver ökade medel för att stärka det fria professionella konstlivet samt samverka mellan olika delar i länet. En viktig utveckling är att stärka möjligheten att ta del av konst i hela länet exempelvis i samband med Open Art, som genomförs i Örebro tätort.
- Musikfrämjande verksamhet, ökade verksamhetsmedel för en tillräckligt stor tjänst och rimliga årliga verksamhetsmedel (75 tkr).
- Teaterfrämjande verksamhet, satsningen på scenkonst utanför tätort blir en permanent satsning i spåren av pandemin och vikten av teater i hela länet (200 tkr).

¹ Teater Martin Mutter, Skoindustrimuseet, Frövifors pappersbruksmuseum, Alfred Nobels museum.

- Tillfälliga satsningar görs också på länsmusikens projekt Fritt spelrum (253 tkr) och en förstudie till Skoindustrimuseets planerade nya basutställning (120 tkr).

För att stärka de kulturområden som har en svag infrastruktur i länet och utifrån regionens satsningar enligt ovan efterfrågar vi en ramhöjning på 3 660 tkr från Statens kulturråd.

Av dessa medel viks en stor del till filmutveckling. Idag arbetar regionens filmverksamhet främst med talangutveckling och filmpedagogisk verksamhet. Eftersom det finns starkare nätverksstrukturer och möjlighet till finansiering i andra delar av landet lämnar filmarbetare länet. Det blir också svårt för länets aktiva att lyfta produktioner till en nationell stöd- och samproduktionsnivå eftersom det saknas regionala stödmodeller. Med en starkare regional filmbransch kan länet stärka det filmkulturella kretsloppet. En stark regional professionell filmbransch skulle också gynna andra delar av det professionella kulturlivet eftersom film är ett samspel med litteratur (manuskript), teater och dans (scen/skådespel), bild, foto och ljud, musik, hantverk (kostym/rekvisita/scenerier), spelkultur och många andra kreativa yrken. Förutsättningarna är också ovanligt gynnsamma för filmbranschen i nuläget. En utredning genomförs därför hösten 2021 med mål att hitta bästa möjliga sätt att skapa bättre förutsättningar för professionell filmproduktion i Örebro län utifrån länets unika förutsättningar. Satsningen kommer att innebära nära samarbete med organisationer och verksamheter som redan finns i länet som till exempel Live at heart, Teater Martin Mutter, Örebro filmförening, Örebro Länsteater AB, Svenska Kammarorkestern med flera.

Ytterligare ett område som är under utveckling är professionell dans där det pågår ett treårigt utvecklingsprojekt: Ansats.

Ramhöjning för stärkt kulturell infrastruktur

För att den regionala kulturella infrastrukturen ska kunna fortsätta utvecklas även efter pandemin i det nya samhälle som har skapats krävs att samtliga kulturaktörer inom kultursamverkansmodellen får ökade anslag.

1. En anledning till behovet är den digitala utvecklingen som varit mycket stark under pandemin och de nya arbetssätt som har börjat utvecklas. Utvecklingen behöver fortsätta på grund av den nya efterfrågan, samtidigt som verksamheterna också går tillbaka till "ordinarie verksamhet". Sammantaget innebär det svårigheter att klara sig på samma ekonomiska anslag som före pandemin.
2. Ytterligare en anledning till behovet av att stärka länets kulturella infrastruktur efter pandemin är att länets kulturinstitutioner inte bara är länets

största arbetsplatser inom kulturområdet. Det är också länets största arbetsplatser för det fria professionella kulturlivet. Den del av kulturlivet som har drabbats särskilt hårt av pandemin i vårt län. Genom att stärka länets institutioner och övriga kulturproducenter inom modellen stärks också det fria professionella kulturlivet och möjligheten att leva som kulturarbetare i Örebro län.

3. Slutligen skulle den utökade verksamhet som utökade medel möjliggör leda till att fler invånare skulle nås med såväl fysisk som digital kultur. Det öppnar upp för möjligheter att nå nya målgrupper på nya sätt, vilket ligger mycket väl i linje med Region Örebro läns kulturplan 2020-2023.

Utifrån detta ansöker Region Örebro län om följande förstärkning:

10 procents ökning av ordinarie medel i modellen, samtliga aktörer	4 434 tkr
Örebro läns museum,	3 000 tkr
Länsteatern Örebro	1 000 tkr
Länsmusiken Örebro	1 000 tkr
Opera på Skäret	1 000 tkr
AkrivCentrum	1 000 tkr
Stadra teater	300 tkr
The non existent center	300 tkr
Totalt	12 034 tkr

Mer specifikt beräknas de 10 procenten fördelas till samtliga aktörer, även främjandeverksamheten, som genom ökade medel ytterligare kan stärka den kulturella infrastrukturen i länet kopplat till de aktuella kulturformerna. Örebro läns museum bedöms att vara i särskilt stort behov av ökade anslag på grund av digital utveckling samt den verksamhetsutveckling som planeras de kommande åren. Länsmusiken och Länsteatern är viktiga arbetsplatser för fria professionella kulturskapare. Länsmusiken visar också på en imponerande digitalisering under pandemin medan länsteatern har varit en av få aktörer som under stora delar av pandemin har fortsatt sin fysiska verksamhet för barn och unga genom diverse anpassningar. Båda aktörerna är och har varit viktiga för en rad olika samverkansprojekt inom och utanför Örebro län. Opera på Skäret är en viktig mötesplats för professionell opera med kulturskapare på internationell nivå i länets norra delar. För att de ska kunna fortsätta verka i länet är de i stort behov av en ramhöjning. ArkivCentrum behöver utökade anslag för att fullt ut kunna satsa på digitalisering samt ytterligare utveckla den formaliserade samverkan med Arkiv Västmanland. Stadra teater och The non existent center är liksom Opera på Skäret, viktiga kulturaktörer i länets norra delar, och skulle med utökade medel kunna genomföra mer verksamhet och nå fler.

Äskanden 2022

Sammantaget ansöker Region Örebro län om följande höjning inom kultursamverkansmodellen inför 2022:

Uppräkning samverkansmodellen	887 tkr
Extra satsning svag infrastruktur	3 660 tkr
Stärkt kulturell infrastruktur	12 034 tkr
Totalt	16 581 tkr

Beslut om den planerade regionala budgetramen fattades av kulturnämnden den 29 oktober.

Med vänlig hälsning

Torbjörn Ahlin
Ordförande i kulturnämnden

Katarina Strömberg Sandh
Chef område kultur och ideell sektor